

Gyilkos ködben

Támadásba lendülnek a tejfehér fellegek, nekiütköznek a hegyek ormainak, de az erős ellenállás sem veszi kedvüket attól, hogy egyre lejjebb ereszkedjenek, addig-addig kerülgetik a magas fákat, amíg a juhász fentről saját faluját sem látja a völgyben. Botjára támaszkodva még bámul, aztán előveszi furulyáját, leül egy terebélyes fenyő lábához, hogy belesírja fájdalmát a gyilkos ködbe...

Két kisgyermek mezítlábasan indult le a völgybe. Apjuknál voltak fenn a hegyen, tiszta ruhát küldött fel velük az anyjuk s átalvetőikben finom túrót, sajtot vittek le a faluba. A kondérba, amit kezükbe lógattak még meleg volt estére a zsendice. Apjuk büszkén nézett utánuk a napsugaras nyárvégi napon, olyanok voltak mintha ikrek lettek volna. Egyik gyermekecske nyolc a másik kilencedik évét töltötte be, nagy volt az egyetértés közöttük, nem úgy, mint a kislányhoz való viszonyuk. Az ötéves Marikát, ha nem látta senki sokszor megtépázták, hogy ne nyafogjon, amikor szülei rájuk bízta, hogy vigyázzanak a kislányra.

Az ösvény beleveszett a magas fenyőerdő sűrűjébe, eltűnt szeme elől a két fiúcska. Jonica - a juhászgazda - indult megnézni, mi van a juhokkal, legényei nem aludtak-e el a fa tövében. Nyomában csaholtak a kutya, s hiába csitította őket, csak nem hagyták alább, pedig senki sem volt a közelben:

- Vadat éreznek - gondolta - de a háta mögött már sötétedett az ég s nem telt bele sok idő, amikor

már az orra elé sem látott, úgy leereszkedtek a fellegek.

- A gyermekek - ijedt meg - még a hegy derekánál, ha lehetnek s szólt a bojtároknak, hogy mindenre ügyeljenek, megy a fiai után, hazavezeti őket, de reggelre itt lesz. Az esti fejest végezzék el nélküle. Sietve vette botját és kalapját, csetlett-botlott alig ért le a hegy aljába, ám fiainak nyomát sem lelte. Hazasiertett, de gyermekeit otthon sem találta. Eltévedtek - nyílt bele a gondolat. Már akkor éjszaka keresték keresztül-kasul s másnap, harmadnap s még jó pár napon át, végül mindenki feladta a kutatást...

Jonica nem nyugodott bele. Reggeltől-estig a fák között járt-kelt. Benézett minden bokor alá, felkutatott minden odút, barlangot, nem evett, nem aludt...

A sziklákat ismét elborította a fellegek fátyla, apa kerengett az erdőben fiai nevét kiabálva, amikor rézsúton a szikla tövébe beszivárgott a nap sugara. Összetörten vonszolta magát a fénynyaláb felé, térdre rogyott, átfagyott teste a melegtől életmagra kapott. Utolsó erejével felemelkedett, tüdejéből állati erővel tört fel a fájdalom, a kétségbeesés:

- Átkozott legyen a Föld! Átkozottak legyenek a hegyek, a fák! Átkozott legyen a Nap, a fellegek, a vadak s minden eredi lény! - Üvöltötte bele a nagyvilágba s felegyenesedve felnézett az égre:

- Isten, ha ott trónolsz fenn az egekben, küldd élém fiaimat, mit tettél velük? Ha nem teszed megtagadlak, borítsd ködfelhődöt reám is s vele együtt végtelen sötéted. Isten! Hallod? Megtagadtalak! Nem létezel számomra, elvetted a gyermekeimet. Átkozottak legyetek! Átkozottak... - erejét veszte esett össze, arca

a fekete földet érintette azt, amit előbb tagadott meg s most fájdalmas könnyekkel áztatta, vonaglott majd eszméletét veszítve hullott a semmibe...

Vadászok találtak rá másnap hajnalban. Vízet locsoltak szájába, magához tért. A faluba vitték volna, de nem ment le. Visszatért kalyibájába reménykedve, hogy egyszercsak előkerülnek eltűnt gyermekei. Ott maradt télre, kereste őket az elkövetkező tavaszon, nyáron, majd ősszel. Tíz éve éli életét fenn a hegyen. A faluba azóta be sem tette a lábát. Minden egyes ködös napban átjárja az a fájdalom, amit azon a napon érzett. Aztán furulyája után nyúl...

Kora tavaszi nap virradt rá. Fázósan bújt elő fekhelyéről. Bundáját magára szorította, tüzet gyújtott, feltett egy nagy fazék vizet melegedni. Estéről maradt puliszkája az üstben, abból kivett egy darabot, a kezében ellapította, s gazdagon megrakta túróval. Összeszorította markában, gombócot gyúrt belőle s mikorra labdaszerűvé alakult rátette a forrásban levő fazék fedőjére, hogy átmelegedjen, megolvadjon benne a túró. S mert még maradt a puliszkából, vállat vonva ismét nekikeseredett s még egy gombócot készített, jó lesz valakinek... Ő már keveset evett. Minden lenyelt falatnál fiaira gondolt, mi lehet velük? Aztán kilépett kunyhója elé. A madárdalos csendbe nem bégettek bele a juhok, de nem sokáig marad így, mert napokban felkerül a falu nyája is. A fű zsenge zöld és dúsan terült el a hegyoldalban. Jó dolguk lesz a kis bárányoknak. Saját állatait kiengedte, hadd dúskáljanak az illatos fűben. Épp beindult volna, amikor megzörrent a bokor, ő aki minden neszt ismert

kíváncsian nézte ki közeledik az ösvényen, ember lehet, a vadak nem arra mozognak.

Lihegő öreg fáradtan a meredektől lassan közeledett. Volt ideje jól megnézni. Gazda. Biztos juhokat akar felhozni, de előbb szemügyre veszi milyen a legelő. Megvárta.

- Jó napot adjon Isten!

- Jó napot - válaszolt Jonica - istennel hadilábon állt, a köszönésében sem gyakorolta megnevezni egy idő óta.

- Felértem.

- Úgy látom elég nehezen. Nem járja a hegyet.

- Dehogynem, ott lakom a túlsó oldalon, csak öregedek már s a reggeli levegő éles. Főleg itt errefelé.

- A fenyők miatt. Mi járatban? Épp jókor jött. Jöjjön, szusszanjon előbb egyet, reggeli is várja, megéreztem volna, hogy valaki jön? - kérdezte nem tudni az öregtől vagy önmagától, de már nyújtotta is a letelepedett idegennek az egyik langymeleg gombócot.

- Juhot vennék, mellé bárányokat, ha volna eladó - szólt nyelés közben az ember.

- Hát az lenne, jó volt a szaporulat. Majd megnézzük. Hány darabra gondolt?

- Négyet, négyet...

- Négyet, négyet? Akkor nem nyolcat?

- De igen, csak két fiam van, nekik veszem, hogy szokják a velük való bajlódást, már úgy megszoktam, hogy gyermekek szerint számolok. A két fiamnak fejenként négyet, no.

Jonica rég nem mosolygott, de ez az ember előcsalta arcára az elfelejtett derűt. Lám egy boldog

apa. Oda is adja a legszebb juhait, csak vigye, neki ügysem kellene. Meg aztán van épp elég.

Reggeli után ki is mentek és a karámba levő legszebb, legegészségesebb juhokat adta áron alul az öregnek, az meg nem győzött hálálkodni:

- Maga rendes ember, ha tudná milyen boldoggát tett. Tudja a fiaim rendes gyermekek, úgy gondozzák majd ezeket az állatokat, mintha aranyfonalat fonnának, amelyik vissza....

- Dolgom van - szakította félbe Jonica a hálálkodót - még mit nem, csak nem hallgatja végig ömlengéseit a fiairól, csak menjen, járjon békével, s már szabadult volna embertől, emléktől. - A juhokat holnap leküldöm a faluba, onnan átveheti, menjen, csak menjen...

Kezet fogtak s az öreg nem értve ezt a változó hangulatot, fejcsóválva indult a lejtőnek, s már el is felejtette rossz érzését, kapaszkodott a meredeken botjába, igyekezett le az örömhírről fiaihoz.

Nyár derekán Jonika felesége nagy elhatározással és nagy hírről ment fel urához. Most lehozza őt tíz év elteltével a faluba, ha másként nem lehet gúzsba kötteti, de a lánya lakodalmán ott lesz. Arra esküdni mer és ezt meg is mondta emberének amint felért, aki látva felesége arcán s szemében ezt a nem ismert dacos akaratot, nem ellenkezett. Bár nem vallotta be hiányzott már neki is a falu. Fentről sokszor lenézett, de esküt tett és mindent-mindenkit átokkal illetett fiai elvesztése miatt. Kislánya szemefénye volt, az erdők dalos madara, nem örvendett, hogy ennyire ifjan férjret választott magának, ő nem áll azért útjába.

Szedelőzködtek. Megborotválkozott, mert az asszony reá parancsolt, tisztát vett, indultak lefelé a hegyről. Az ösvényen végig rogyadozott Jonica lába, sok idő óta nem lépett a lefelé vezető útra, inkább a fák között jött-ment, ha dolga akadt.

Estére értek le. A falu kocsmája hangos volt a nótaszótól. Ünnepeltek. Táncmulatság volt s az ablakon jól lehetett látni az ott mulatókat. Marika megállt, Jonica lesütött fejjel tudomást sem akart venni arról, hogy az emberek élnek, dalolnak, mulatnak.

- Menjünk - unszolta volna asszonyát, amikor egy pillanatra felnézett és lecövekelt a lába.

- Az... Az ott benn... Az öreg... A fiai!!! Azok az én fiaim! Nem ismered fel őket asszony? Mintha csak téged látnálak fiatalon! Megölöm! - Azzal baltáját előkapta átalvetőjéből, s mint megvadult medve rontott be az ajtón:

- Átkozott vénember! Elloptad a fiaimat! Megöllek - üvöltött s már emelte a baltát magasba, hogy kettévágja az öreg fejét, úgy hogy loccsanjon az agya, s folyjon a vére patakokban, úgy ahogy az ő könnyei, amelyek vizet duzzasztottak volna ennyi év alatt. Karja a magasba végzetesen lecsapni készült... Szeme találkozott az öreg szemével... Milyen tiszta! Milyen kék! Mint a nyári égbolt! Percek múlva vérbe forog majd, adja Isten, hogy úgy legyen! S meglódította a baltát... Egyszerre két erős kéz markolta csuklóját... A fiai! Hát már azokat is ellene fordította! A gazember!

- Apám, ne!

- Apa, ne tedd! - Ezekre a szavakra erejét veszítve és tanácstalan rogyott le egy székre, s nézett választ várva fiaira, az öregre... Az nem váratott sokáig szembe ült vele és mesélni kezdett:

- Találkoztunk tavasszal, amikor fenn voltam juhokat venni... Nem engedett mesélni a fiaimról, lehet hamarabb kiderült volna az igazság... No, de mindegy. Fiatalon nősültem. Asszonyom volt a világ legderűsebb és legszebb asszonya, aki megajándékozott három szép gyermekkel. Kint laktunk akkor is a havas aljában távol a falutól. Boldog családként éltünk együtt a természettel. Soha nem felejttem el őket... Elvitte a himlő... egyszerre temettem el a feleségem és három gyermekem egy patak partján levő tisztáson. Egyedül maradtam, kerültem az embereket, csak az erdőből éltem. Egy nap, amikor gombászni mentem egy nagy fa odvában két alig élő gyermekecskére bukkantam. Hazavittem őket, felmelegítettem kihűlt testecskéjüket, enni adtam, s utána napokig faggattam, honnan kerültek oda. Semmire sem emlékeztek, csak sírtak és féltek. Évek teltek el, amikor már nem riadtak fel éjszakai álmukból, s megnyugodni láttam őket. A kíváncsiság nem hagyott nyugton, tudni akartam kinek a gyermekei, bementem a falunkba, senki sem tudott semmit, ekkor véglegesen elhatároztam felnevelem, mint sajátjaimat. Ha lenne anyjuk, apjuk már keresték volna, ha árvák, akkor Isten s a feleségem küldte el őket hozzám, hogy öregnapjaimra mégse maradjak egyedül. Sok széppel ajándékoztak meg, Együtt jártuk az erdőt, tanítottam nekik a szelek járását, a vadak mozgását, az ehető gombák illatos ízét. Tudják, hol kell keresni a málnát, epret, mindent megkaptak, amit az erdő gazdasága nekünk adhatott. Aztán azt vettem észre, hogy különösen érdeklik őket az állatok, akkor mentem el magához, s amikor meglátták a juhokat, megsimogatták őket, hirtelen mintha megnyíltak

volna az emlékezés csapjai, elkezdtek mesélni, hogy nekik is vannak juhaik, de ennél több, és hogy fenn laknak a hegyen, ahová gyakran feljártak apjukhoz... Már akkor sejtettem valamit, amikor vártam itt lenni a fogadóban az állatokat. Borozgatás közben érdeklődtem maga felől, furcsa volt nekem a viselkedése. Az emberek leintettek, hogy hagyjam, s elmesélték mi történt évekkkel ezelőtt.

Elérkezett a pillanat, fájt nem tagadom. Szekérre ültünk és itt vagyunk. Így történt, visszaadom a gyermekeit, mindig is tudták, hogy nem az igazi apjuk vagyok, mert ha valaki tudja, mit jelent elveszíteni a családot – az én vagyok.

Némán ülték körül a kocsmá vendégei a két embert. Csak szipogást lehetett hallani, krákogást, de szó nem szabadult fel. Az apa fejét lesütve hallgatott, aztán munkához szokott előbb még gyilkolni vágyó kezét kézfogásra nyújtotta az idegennek. Az idegennek, aki ezután családja tagja marad. A két legény egyszerre szorította magához apjukat s ő elveszett az ölelésben. Anyjuk még nem szólt, csak szeme gyönyörködött egész idő alatt a két szép legényben. Szerényen húzódott meg egy kisszéken csak akkor hitte el az igazat, amikor végre érezhette illatukat, csókjukat, majd ájultan alélt fiai karjaiba.

Nagy napra virradt a falu népe! Jonica kitett magáért, eladta juhainak felét, akkora lakodalmat tervezett leányának, amilyent itt még senki sem látott. A templomi esküvő után mindenki, aki élt és mozgott rúgta a port. Folyt az ital és véget nem ért az ételek sora. Éjfélkor, amikor a hangulat a tetőfokára hágott Jonica lépett elő a kultúrotthon nagytermének közepére:

- Csúrdöngölöst cigány! – kurjantotta el magát, most megmutatja román létére magyar asszonyának, rosszul mondja azt, hogy magyar vér kell ehhez a tánchoz. Eljárja ő, s kövesse, akit tudja!

A cigánybandát nem kellett nógatni, amint Jonica kihúzta magát felcsendült a zene. Előbb lassan, majd egyre gyorsabban... A táncoló ember követte a ritmust... Koppant a csizma sarka a padlóhoz, csattant a tenyér a csizmaszárhoz. Forgott, ugrott s a tömeg egyre gyülekezett körülötte, mert ilyen varázslatot nem látott senki mióta meglátta az anyaföldet. A zene egyre gyorsabb tempót diktált, amit követett a táncoló ember minden egyes porcikája. A kar lendült, a derék feszült, a láb hol magasba, hol a fölbe gyökerezve állt meg egy-egy pillanatra, s ebben az eszeveszett őrületben forgott vele az egész világ. Az élet, a nyáj, az ég, az erdő a sok-sok szenvedés... S amikor fiai büszke, csillogó szemeit pillantotta meg, még egyszer magasba lendült egyszerre mindkét lába, csattant egy utolsót két tenyere a csizma szárán s erejét veszelve zuhant arccal a földre... Patakzottak könnyei...

Istenem... nyöszörögte a megtört ember...
Istenem bocsáss meg!